

Тетяна КОВАЛЬЧУК,
здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ТЕХНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

В Україні рівень сучасної медичної науки та практики вимагає нових підходів до підготовки професійних кадрів. Відбувається реформування медичної освіти. Одним з найважливіших завдань є підготовка компетентного фахівця медичної галузі, спроможного підвищувати якість охорони здоров'я [2]. Розвиток медичної освіти на сучасному етапі, шляхи його реформування, питання, які пов'язані з підвищенням якості освіти здобувачів медичних закладів, потребують вносити зміни до організації навчального процесу. Прогрес медичної та педагогічної науки зумовили пошук і впровадження інноваційних технологій у систему освіти [3, с. 10].

Сучасні трансформації у системі охорони здоров'я та освіти зумовлюють підвищення вимог до професійної підготовки медичних сестер. У центрі уваги перебуває проблема не лише оволодіння стандартними професійними компетентностями, а й здатність до розвитку творчого мислення, прийняття нестандартних рішень, гнучкого реагування на клінічні та комунікативні ситуації. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема технологічного забезпечення фахової підготовки майбутніх медичних сестер до реалізації їх творчого потенціалу у професійній діяльності.

Нормативно-правову основу визначеного процесу складають різні законодавчі акти, що регламентують розвиток системи освіти й охорони здоров'я в Україні, зокрема закони України «Про освіту» (2017), «Про фахову передвищу освіту» (2019), «Про вищу освіту» (2014), закону України «Про професійну освіту» (2025).

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутніх медичних сестер та розробити технологію їх впровадження у процес фахової підготовки.

На основі аналізу педагогічної літератури значна кількість авторів трактують «педагогічні умови» як можливості освітнього процесу, які визначають зміст, методи, прийоми, засоби навчання тощо (О. Бражнич, І. Зязюн, О. Пехота та ін.) [1, 4]. В процесі дослідження нами розроблено та теоретично обґрунтовано модель розвитку творчого потенціалу майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки, на основі якої виділено такі педагогічні умови:

- мотиваційно-ціннісні;

- системно-організаційні;
- навчально-методичні.

Технологія реалізації педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки ґрунтується на таких принципах: системності, послідовності, доступності, єдності теорії з практикою, емпатії, співпраці у команді, орієнтації на творчий потенціал. Визначена технологія передбачає активне залучення здобувачів освіти до різних видів навчально-професійної діяльності, що забезпечує поступовий перехід від зовнішньо зумовленої мотивації до внутрішньої потреби в творчій самореалізації та професійному саморозвитку. Технологія впровадження педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх медичних сестер здійснювалася на основі системного, особистісно-орієнтованого, аксіологічного, компетентнісного, діяльнісного підходів та реалізується поетапно.

На *ціле-мотиваційному етапі* основна увага зосереджується на формуванні позитивної мотивації до майбутньої професійної діяльності, усвідомленні соціальної значущості медсестринської професії та необхідності творчого підходу в процесі надання медичної допомоги. Головне завдання цього етапу є формування позитивної мотивації до професійної діяльності, усвідомлення значущості творчого підходу в медсестринській практиці та актуалізація потреби в професійному саморозвитку.

Технологічне забезпечення окресленого етапу передбачає використання інтерактивних технологій (дискусії, мозкові штурми, професійно зорієнтовані бесіди), аналізу клінічних ситуацій, перегляду та обговорення відеофрагментів із практики медсестринства, рефлексивних вправ під час яких здобувачі освіти обговорюють професійні цінності медичної сестри, етичні аспекти медсестринської діяльності, аналізують власні мотиви вибору професії. Обговорення сприяють розвитку внутрішньої мотивації, формуванню позитивної «Я-коцепції» та готовності до професійного самовдосконалення.

Ефективним засобом реалізації мотиваційного етапу є *тренінги професійного самовизначення*, у процесі яких майбутні медичні сестри виконують рефлексивні та творчі завдання (написання міні-есе «Я – майбутня медична сестра», складання індивідуального плану професійного зростання, моделювання бажаного професійного майбутнього). Такі форми роботи актуалізують потребу в саморозвитку, самореалізації та безперервному навчанні.

Крім того важливе значення мають зустрічі з практичними медичними працівниками, які демонструють приклади творчого підходу до виконання професійних функцій у реальних умовах закладів охорони здоров'я. Ознайомлення з професійним досвідом практиків сприяє формуванню у майбутніх медичних сестер позитивного ставлення до професії, підвищує рівень навчальної мотивації та стимулює прагнення до професійної майстерності.

На *змістово-операційному етапі* відбувається безпосередній розвиток творчого потенціалу здобувачів освіти в процесі опанування фахових дисциплін («Основи медсестринства», «Медсестринство у внутрішній медицині», «Медсестринство в сімейній медицині», «Медсестринство в хірургії» тощо). Технологічне забезпечення включає проблемно-орієнтоване навчання, кейс-

метод, ділові та рольові ігри, симуляційні технології, проєктну діяльність. Застосування симуляційних тренажерів і моделювання клінічних ситуацій сприяє формуванню вміння приймати творчі професійні рішення в умовах, наближених до реальної практики. У цей період розвивається творче мислення, формуються вміння нестандартного розв'язання професійних завдань, а також оволодіння досвідом творчої діяльності у процесі фахової підготовки.

На *оцінно-результативному* етапі здійснюється аналіз та оцінювання результатів розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти, формування навичок професійної рефлексії та самооцінки. Технологічне забезпечення цього етапу передбачає використання методів самооцінювання, рефлексивні вправи, самоаналіз виконаної діяльності, ведення рефлексивних щоденників, анкетування, тестування, експертне оцінювання результатів навчально-професійної діяльності. Реалізація цього етапу сприяє усвідомленню здобувачами освіти власних досягнень і труднощів, визначенню перспектив подальшого професійного та творчого самовдосконалення.

Висновки. Таким чином, технологічне забезпечення фахової підготовки майбутніх медичних сестер до реалізації творчого потенціалу є підґрунтям підвищення якості медсестринської освіти у закладах фахової передвищої освіти. Його ефективність визначається системністю, послідовністю та відповідністю змісту професійної підготовки сучасним вимогам охорони здоров'я. Подальші наукові розвідки доцільно спрямувати на експериментальну перевірку ефективності запропонованих педагогічних умов.

Список використаних джерел

1. Бражнич О. Г., Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи. Кривий ріг. 2001. 238 с.
2. Ковальчук Т. Ю, Козирацька Л. М. Освітні технології у вивченні клінічних дисциплін для студентів медиків. Health & Education. Вип. 4, 2023. С. 269. URL: <https://journals.medacad.rivne.ua/index.php/health-education/article/view/99/92>
3. Ковальчук Л. Я. Впровадження новітніх методик і систем навчального процесу в Тернопільському державному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського. Медична Освіта. 2009. № 2. С. 10–14.
4. Пехота О. М., Будає В. Д., Старева А. М., Зязюн І. А. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій : навчальний посібник. А.С.К. Київ: 2003. 240 с.